

Dagsorden og opsamling fra Dialogmøde nr. 1. Veterandialogforum Slagelse, med inviterede eksterne aktører, veteraner og pårørende vedr. veteranstrategi/årsrapport 2018:

Mødedato: torsdag den 12.10.17, fra kl. 14.00 - ca.16.30

Mødelokale: Multirummet i Ungehuset, Bredahlsvej 3c, 4200 Slagelse Kommune.

Mødedeltagere: Én repræsentant fra hver organisation

- Udviklingskonsulent fra Forsvarets Veterancenter
- Leder for socialrådgiverne fra Forsvarets Veterancenter
- Kontaktofficer Gardehusarkasernen
- Chef for garnisonssektionen ved Flåden
- Interforce
- Formand for Danmarks Veteraner
- Formand for det sociale udvalg fra Danmarks Veteraner
- Soldaterlegatet
- Pårørendecaféen
- VeteranHaven
- VeteranCaféSlagelse
- Team Veteran
- Veterankoordinator Ringsted
- VeteranAktivitetsForeningen
- Chefkonsulent fra JC
- Familienetværket - dem med den gule sløjfe.
- Veterankoordinator Slagelse Kommune
- Leder af Virksomhedsservice JC

Afbud:

- KFUM – Kuffen på kasernen
- Veterankoordinator Næstved
- Arbejdsmarkedschef Jens Højlund

DAGSORDEN:

- **Velkomst ved Jobcenterets ledelse ved Bjarne Mikkelsen.**
- **Hvad er målet med dialogmødet?**

Formålet med indkaldelsen er et ønske fra BUI om at lave en høring med få lokale deltagere, veteraner, pårørende, interessenter og aktører hvor vi præsenterer udkastet til strategien og tager imod kommentarer. Strategien skal bruges til at løfte opgaven omkring Kommunens veteraner.

- **Hvad ønsker vi af jer?**

Input til de overordnede spor i strategiudkastet, men også handlemuligheder og ideer til det i ser som udfordringer vi bør have opmærksomhed på.

- **Præsentationsrunde:**
- **Præsentation af strategien ved Chefkonsulent Anette Steffensen og Veterankoordinator Heidi Anita Stentoft.**
- **Dialog/drøftelse omkring input til strategien og handlemuligheder.**
- **Afrunding og tak for i dag v/Bjarne Mikkelsen**

Opsamling:

OBS. Der bør være opdaterede billeder med blandt andet også fra Flåden – og HESK bør nedtones, da både kasernen og flåden er beliggende i Kommunen. Måske også fra Interforce og Beredskabsstyrelsen og Politi.

Ord som syge og sårede samt krigszone bør nedtones – brændpunkter kunne bruges.

Ved at opnormere Veterankoordinator, kan der spares ressourcer, ved at sikre arbejdet omkring veteranerne og en tidlig indsats. Der bør være et sted ind i Kommunen men der er mange veje ud. Veteranindsatsen varetages af mange medarbejdere i Kommunen på tværs, alt efter det aktuelle behov eller problem der skal løses.

Der er nogle veteraner der ikke kommer i arbejde igen.

Der er et meget stort ønske om at forsætte med møder som dette, f. eks. I forbindelse med formulering af årsrapporten og til at styrke veteranindsatsen.

Husk at der kommer en nyt forsvarsforlig i 2018. Dette kan få betydning.

Viden om veteraner – Er vi enige om tallene?

Der er diskussion om hvor mange og hvor stor en andel af veteranerne der har følgevirkninger.

(Der siges at 10 % veteraner har fået stillet diagnosen PTSD. Også iht. 1/6 er mere end 7,5 %.

Dette er meget mere end 750)

Der er altså diskussion om tallene.

Ressourcer i forhold til veteranarbejdet. Skal vi bruge ressourcer (Danmark) på at få veteraner i arbejde. Lad os bruge penge på de der har det sværest da de belaster samfundet mest.

I arbejdet med veteraner - Vi skal huske at der er nogle veteraner der ikke kan holde ud at omgås veteraner der er svært udfordrede veteraner. Det får de værre af! (Kan være flagdag, møder, arrangementer, bolig og lign.).

Spor 1. Anerkendelse

Flagdag parade.

Flagdagen er en national begivenhed for alle tidligere udsendte – det officielle Danmark inviterer. En form for anerkendelse er at inviterer alle veteraner, også dem der er på arbejde den dag, med i paraden.

Der er noget galt med ruten, fordi der ikke er nogle der ser på det.

Kontingentparader bør være en del af byens profilering som kaserne by.

Flagdag. Vi skal have de gamle veteraner med ind i paraden. Der er en tendens blandt de ansatte soldater at man ikke vil være med mere.

Lands foreninger skal med i alle kommuner til paraderne.

Vi vil gerne have at vi kan komme med i regimenternes officielle parader.

Soldaterforeninger vs. Veteranforeninger. Dette er ikke det samme.

→ Er det de rigtige der deltager i paraderne. De er mange soldater, men burde veteranerne ikke komme i forgrunden?

Kommunen kan lave mange flere ting end blot en flagdag. Anerkendelsen kan ikke kun være på flagdagen.

Flagdag er national begivenhed – Den adskiller ikke sårede og syge, den er for alle veteraner.

Hvis man vil lave noget specifikt for syge/ sårede skal det være i foreningsregi. Ikke i statsregi.

Vær OBS på de der er på arbejde til flagdagen Det er ikke alle der har mulighed for at deltage i paraden, fordi de er på arbejde.

→ Ikke alle har måske lyst til at deltage i paraden, nogle kan have lyst til at gå til noget mere afdæmpet uden så mange mennesker.

→ Her er der f. eks andre arrangementer. (VeteranHaven mfl.)

Flagdag mm. Flådestationen har deres eget arrangement. De mener ikke de har det samme behov. De har ikke være ude i felten på samme måde”

Parade. Der er en del der gerne vil anerkendes igennem parader. Men der er også en del der ikke ønsker noget sådant.

VeteranHaven har også flag arrangement – kunne kommunen også informere om dette?

Vi skal passe på at det ikke kun bliver for de ”sårede”. Vi har måske 1000 registrerede sårede/ psykisk eller fysisk.

Spor 1 generelt.

- **Spor 1.** Anerkendelse – Frederiksberg kommune arbejder med synliggørelse i deres strategi. F. eks. Børnemedaljen.
 - **Spor 1.** Synliggørelse er en del af anerkendelse. Her kan vi også vise hvem der er vores samarbejdspartnere.
 - **Spor 1 og 3.** Hvor er der generelt aktiviteter for veteraner i Slagelse Kommune. Mm. Ifb. Med flagdag. Dette ved alle ikke.
 - **Spor 1 og 3.** Nogle har ønske om at kommunen informerer om private arrangementer ifb.m. f. eks. Flagdag.
→ Og modsat er der nogle der ikke er enige i at kommunen skal informere om de private arrangementer. Dette kan ikke være kommunens ansvar.
 - **Spor 1 og 3.** Kan kommunen arbejde på oversigter. Også med kontaktpersoner så man lettere kan koordinere på tværs. .
 - **Spor 1 OG 3 FORSLAG** - En aktivitetskalender. Store og små arrangementer.
 - **Spor 1 (og 3).** (Ikke flagdag) Mener der er to dele af spor 1. Anerkendelse og information
-

SPOR 1 Anerkendelse forudsætter også Definition af hvem der er veteraner.

- Der er ikke enighed ifht. Definition af veteraner. → Det er vigtigt, at vi har en ramme for hvem der er veteraner, når vi skal formulere strategien.
Stor forskel på hvordan vi definerer veteraner. Nogle org. Har ikke samme som forsvarsministeriet.
 - Vi kan ikke bruge tal for arbejdsskader til at definere veteraner
 - Veteraner er ikke altid skadede, og har ikke altid problemer.
 - Vi har en national veteranpolitik. Her er veteraner dem der er udsendte af forsvarsministeriet.
→ Beredskabsstyrelsen er dog også udsendte. De har også behov. Men selv om de inviteres til flagdag, så har de ikke altid lyst til at deltage.
→ Det samme med søfolk, de er også en gruppe, det er relevante at medtage
→ DVS. der er forskellige aktører, der har været udsendt på den ene eller anden måde, som f. eks. Bør/kan anerkendes. Også selvom der ikke var tale om udsendelse til en krigszone.
 - Hvad med politiets veteraner. Der er mange med PTSD. Skal vi kun løfte de der har været i en krigszone?
 - Lad være med at bruge udtrykket "den "sårede veteran" kan vi i stedet bruge udtrykket den udsatte veteran.
 - OBS. vi inviterer ikke dem der ikke har veterankort. Det skal vi være obs på. De inviteres ikke fordi vi ikke kender dem. Men de er der stadig.
 - Af de 800 veteraner er der 7,5 % der har udfordringer (mener nogle). Vi skal ikke stigmatisere de der ikke har udfordringer.
 - Vi skal huske at veteraner ikke altid er problemer.
-

SPOR 2. Pårørende:

- Det er ofte de pårørende der først spotter, når der er noget galt.
- OBS. Pårørende kan være/ blive sekundært traumatiserede. Særligt i forhold til de stærkt traumatiserede veteraner.
- OBS. Soldater og veteraner kan også være pårørende. De er ikke altid blot soldater og veteraner.
- OBS på at pårørende kan blive syge/ påvirkede under selve udsendelsen. Vi skal i vores netværk og arbejde huske, at de pårørende også har behov for støtte eller kan have behov for støtte under selve udsendelsen.
- HUSK de fraskilte pårørende også er påvirkede. De bør indgå i målgruppen. Disse glemmes ofte.
- Husk pårørende kurser.
- Børnemedaljer. Der kan f. eks. Være børnemedaljer til kontingentparaderne. Her er det dog ikke kommunen der er inde over. Men det er et vigtigt element i anerkendelse

af det afsavn som børnene også har. Og et vigtigt element i arbejdet med de pårørende.

- OBS på pårørende i forhold til støtte til bolig situationer.
- Pårørendeløb - der kan man kun løbe hvis også de pårørende løber med. (En "medløber").
- Netværket er vigtigt. Leder af Veterancenterets socialrådgivere påpeger at det er vigtigt at have øje for at inddrage det øvrige netværk i arbejdet. De nære pårørende har brug for aflastning. Vi skal inddrage et udvidet netværk. (Kan det være med i planen?) (Veterankoordinator i Slagelse gør allerede i form af pårørendecafé).
- Pårørende arrangement i GHR opretter netværksgruppe for de aktuelle udsendelser.

Spor 3 – Koordinering.

- (Se også elementer i spor 1)
- Det er vigtigt at koordineringen også sker i forståelse og respekt for de forskellige aktørers roller og rammer – Eks:
- Veterankoordinator bestemmer ikke over VeteranCaféen, men er en del af bestyrelsen og driften. Foreningen (som kører cafeen) har ikke informationspligt.
- I VeteranCaféen har man ubetinget tavshedspligt. Det de kan gøre når de møder en udsat veteran, er at advisere de rette veje og stier. De kan (og vil) dog ikke henlede andres opmærksomhed på udfordrede veteraner, hvis disse ikke selv udtrykker konkret ønske herom.
- Der er et ønske om, at dialogen med veterankoordinatoren skal gå begge veje. Koordinatoren bør ikke kun være modtager da dialog og koordination om samarbejdet er vigtig.
- Vi skal ikke se hinanden som konkurrenter. (Også i Spor 4).
- Der registreres ikke hvem der deltager, blot antal fremmødte.
- Ønske om et link på slagelse.dk så man kan finde information til veteraner.
-

Spor 4. Udvikling af indsatser og samarbejder

- Selv blandt de veteraner der er påvirket, er der også grader af påvirkninger.
- Kan man udvikle et samarbejde med KFUM. (Indgår også det politiske forlig).
- Ifht. Udfordringerne, så har vi ikke set toppen af isbjerget.
- Vi skal ikke se hinanden som konkurrenter. (Som i spor 3)
- Dialog fremmer forståelsen.

Under spor 4. Hvad kan vi måle på. Hvordan vil vi måle på om det vi laver er godt nok.

- Dette skal med i en evt. udmøntningsplan, i stedet for i strategi.
- Randers Kommune har en strategi, hvor udmøntningen har en plads, i det den inkluderer "hvad gør vi ved det".

- Formanden for Danmarks Veteraner sætter spørgsmålstegn ved hvad vi kan måle på?? (Ikke hvor mange kommer i arbejde – da det kan være en meget lang proces og det kan være mange samarbejdspartnere ind over. Hvem har så ejerskabet i at veteranen er kommet i job og hvem siger at det at komme i job er det eneste rigtige i at få et værdigt liv?)
- Ifht. Arbejdsmarkedsrettede tiltag, så kan man ikke slette en diagnose som PTSD. Det har man altid.
- Hvordan gør vi dette operationelt?
- Kan man lave et mål ifht. Hvordan veterancentret måler samarbejdsfladerne.

BOLIGER med i strategien.

- Der er en del udsatte veteraner der mangler husly.
- Behov for noget omkring boliger i strategien.
- Der er både den "akutte nat", men der skal også være løsninger på mellem- og på lang sigt.
- Vi har et behov for "skæve boliger". Eks. Housing First". De skæve botilbud er guld værd.
- Social vicevært.
- Husk det er ikke alle steder veteraner kan bo. De har specielle behov.
- Vi skal passe på med housing, at veteranerne ikke "smitter hinanden".
- Husk de pårørende når vi taler bo situationen. Husk det skal være trygt mht. børn. Der hvor sådanne er med i billedet.
- Vi skal have en "god ting"/ godt tilbud at trække på.
- Veteran hjem der kan man opholde sig i 30 dage. SPG. Hvorfor har Slagelse Kommune ikke et veteranhjem? (Dette er der ikke afsat penge til).
OBS. Der er veteranhjem, hvor man bliver syg af at komme som veteran.
- KFUM er nogle gange en løsning. OBS der kan også være problemer med KFUM. De arbejder ikke i weekenden, og de har ikke ressourcerne til at arbejde med de "tunge veteraner".
- Veteraner ønsker ikke at komme ind på de etablerede forsorgshjem. De har tidligere være meget etablerede og ser ikke sig selv som i samme målgruppe. At havne på et forsorgshjem opfattes som meget nedværdigende.
- IDE til problematiske konkrete situationer. AirBnb. Dette kan være en ide, men det kan være et problem for veteranerne har ikke altid penge. AirBnb kan dog i visse tilfælde afhjælpe et problem. Dog OBS meget stort ansvar for en ukyndig udlejer at skulle håndtere udsatte veteraner.
- Kan man evt. have to lejemål til rådighed på Antvorskov Kasserne, kunne kommunen indgå aftale med forsvaret herom?
→ Svar: Kasernen kan ikke som sådan bruges til botilbud. Dette er ikke realistisk, og ville medføre en række problemer. (Sikkerhedsgodkendelse mm).

- Der er brug for boliger og overnatningsmuligheder. VeteranHaven har 3. Shelter, men VeteranHaven er ikke et botilbud. Det er et dagtilbud fra kl. 10-14. Det kan skabe problemer der drifter haven og da daglig leder og familien bor på stedet og der mangler egnede toiletforhold.
→ Der er brug for et Shelter i lokalområdet.
- Kunne man have husvogne de kan være i. Housing First.
- Socialtilsyn øst. Er der en dialog som vi kan skubbe op ad i systemet. ???
- Hvis muligheden for egnede botilbud optimeres vil Slagelse Kommune få mange smiley!!!

Strategien:

- Der er et ønske om at der kommer noget omkring samarbejdet med andre instanser ind i strategien.
- Der er et ønske om at få noget omkring sagsbehandlingstider ind i strategien Hvordan kan vi understøtte dette?
- I strategien skal vi have forståelse for at der er 2 grupper af veteraner. Hvad vil vi med dem der er ok, og hvad vil med dem der ikke er så velfungerende?
- Hvordan vil vi holde kontakten til veteranen. Hvordan får vi det mere konkret. Hvad kan vi gøre i praksis.
- Der er ønske om at strategien gøres levende med en årsrapport hvor der fremhæves hvad der udført det forgangne år og hvad der bør arbejdes imod.
- Dialogmøderne ønskes fremadrettet som sparringsrum for den Kommunale indsats, men er ikke et beslutningsrum.

Veterancenterets skriftlige kommentarer til strategiudkastet af 23.10.17

”Det er en rigtig fin strategi, hvori det fremgår, at veterankoordinatoren har en central rolle som tovholder på de mange tiltag, der er i kommunen. I kommer også ind på de temaer, som vi anbefaler, herunder kompetenceudvikling af kommunens personale, samarbejde med Veterancentret, tværfagligt samarbejde mellem kommunens centre og samarbejde med erhvervslivet. I har også uddybet jeres arbejde med de pårørende. I forhold til samspillet med frivillige organisationer, så får I dette nævnt uden at være konkrete. I nogle kommuner vælger man at være meget konkrete i forhold til at skrive, at de samarbejder med frivillige organisationer, men man kan også gøre det, som I har gjort. Så vidt jeg kan forstå, har du været i dialog med min kollega omkring de mere konkrete udfordringer, som I har mødt i udformningen af strategien. Jeg vil derfor komme med nogle generelle og mere specifikke kommentarer, som jeg håber, I kan bruge:

Der nævnes nogle gange i strategien ord som ”veteranernes kultur og identitet” og ”veteranernes kulturidentitet”. Afhængigt af, hvordan man vender og drejer det, er der nok tale om en form for kultur og en identitet, men jeg tænker, at et vigtigt budskab også er, at veteraner også er som

andre mennesker. Jeg frygter lidt, at en omtale af veteraner, som at de har en særlig kultur eller en særlig identitet kan være med til at kategorisere dem. I stedet kan I overveje at bruge ord som kendskab til de særlige forhold, der kan være forbundet med at have været udsendt eller deres situation eller hvad I mener passer ind i den konkrete sammenhæng.

I kan overveje, om det er en fordel at definere, hvad I forstår ved en veteran. Er det alle, der har været udsendt eller er det veteraner, der har været ansat i Forsvaret?

I afsnittet Vision står der, at "(...) Slagelse kommune vil understøtte veteranerne i overgangen fra et liv på en international mission, til en civil hverdag". Jeg tænker, at man kan sige at overgangen fra militær til civil er væsentlig, men mange har været civile i mange år (uden nødvendigvis at finde sig til rette). Derfor er der måske ligeså meget tale om, hvordan kommunen helt generelt vil støtte de veteraner, der har behov for det og anerkende veteraner for deres indsats, frem for at det formuleres, som at det er selve overgangen de skal understøttes i.

I afsnittet: Anerkendelse og information står der: "Vi anerkender veteranerne for den indsats som veteranerne har ydet for Danmark, ligesom vi anerkender de pårørende for den støtte og det afsavn som de yder veteraner før, under og efter udsendelse". Er det her meningen, at afsavnet også skal henviser til før og efter udsendelse?

I afsnittet om Koordinering står der: "(...) at skabe viden om veteranernes og de pårørendes særlige forhold (...)". Her kunne stå formidle frem for skabe viden.

I afsnittet om Udvikling af indsatser og samarbejder, står der fint beskrevet, at I vil udvikle rammer, som har til formål at hjælpe sårede soldater tilbage i beskæftigelse. Rigtig godt initiativ. Jeg tænker på, om det skal stå mere tidløst beskrevet (så strategien også er gældende om nogle år, når I har udviklet rammerne), som fx "Vi arbejder på at udvikle rammer". Men jeg er lidt uklar på, om det er et konkret projekt I sætter i søen eller om det er noget I allerede gør løbende ved fx at samarbejde med private virksomheder.

Jeg håber, at I kan bruge ovenstående. Du er velkommen til at ringe eller skrive til mig for uddybninger eller hvis der er noget du er i tvivl om."

